

Ordføreren: Det kan jeg ikke erkjende; jeg maa tilstaae, at den Afgift, han skal svare, bliver, som af den høitagtede Minister bemærket, 125 Rd.

Sammerich: Med Hensyn til Udvalgets Forslag under Nr. 47 — det er det, der angaaer Bønde høiskolerne — erklærede den ærede Minister, at de 10,000 Rd., der stode opførte i Finantsloven, vare tilstrækkelige, og at han ikke behøvede 11,000. Det er ikke første Gang, vi have hørt en lignende Erklæring af en Cultusminister — ikke af den nærværende, men af en forhenværende — thi denne erklærede ligeledes, at han havde Tilstrækkeligt i den Bevilling, der var forlangt, da man under en tidligere Finantslovs Behandling her i Thinget havde ifinde at forhøje Summen. Men da den alligevel blev forhøjet, saa fandt han dog Brug for den; og jeg troer ogsaa, at den nuværende Cultusminister vil finde Brug for denne Sum, hvis den bliver forhøjet. Det forekommer mig, at vi særligt bør have vor Opmærksomhed henvendt paa Alt, hvad der kan gjøres for den høiere Underviisning blandt Bøndestanden. Der er nemlig neblagt en saadan politisk Magt hos Bøndestanden igjennem vor Grundlov, at vi vilde staae os selv i Huset, naar vi ikke fra vor Side vilde gjøre Alt for, at den kunde komme til at modtage saa mange Kundskaber og saa megen Dannelse som muligt. Paa Grund deraf er det, at ogsaa jeg tiltræder Mindretallets Forslag om at bevilge 11,000 Rd. til dette Diemed.

Der er med disse Bøndehøiskoler vistnok gjort forskjellige samlende Forsøg; men det gaaer saaledes med enhver Ting, der er i sin Begyndelse. Derhos er det ogsaa ganske naturligt, at den nye Methode ikke altid sees med de gunstigste Øine af dem, der skulle føre Tilsyn med disse Skoler, da de selv ere opdragte efter en ganske anden Methode end den, der anvendes i Skolerne. Det lader sig derfor let forklare, at der muligviis til Ministeriet kan være indkommet mindre fordeelagtige Betømmelser om en eller anden Skole fra de Myndigheder, som føre Tilsyn med dem; eet Tilfælde er mig idetmindste bekjendt. Men paa den anden Side veed jeg fra en Mand,

hvis Ord jeg har Afgælte for og stoler paa, at han har fundet sig meget tilfredsstillende ved samme Underviisning, som den paagjældende Øvrighed har fundet mindre tilfredsstillende. Jeg vil altsaa bede den høitærede Cultusminister at være overbærende, og ikke altid gaae efter de Indstillinger, der gjøres til ham af Autoriteter angaaende disse Folkeskoler, men lade Tiden gaae lidt hen og see Tingen lidt næriere an; jeg mener, at der da vil kunne være god Anvendelse for 11,000 Rd. Den høitærede Minister har tidligere brugt endeel af den Sum, der er bevilget til Bøndehøiskoler, til Underviisning for Seminarister eller Folkeskolelærere her i Kjøbenhavn. Men jeg er, ligesom Mindretallet, af den Formening, at han andetstedsfra vil kunne faae de fornødne Penge saaledes, at disse 11,000 Rd., hvis Thinget bevilger dem, alene maatte bruges til de egentlige Folkehøiskoler.

Jeg skal dernæst henlede det høitærede Things Opmærksomhed paa Udvalgets Fleertals Bemærkninger i Betænkningen angaaende det lærde Skolevæsen. Det fremhæver der navnlig Omfanget af de Arbejder, man fordrer af Eleverne. Jeg har igjennem den høitærede Formand fremlagt paa Thingets Bord en Adresse i denne Retning tilligemed nogle skriftlige Bilag til samme Adresse. De, der have underskrevet Adressen, ere Folk, som selv ere gaaede gjennem den lærde Skole og have meget god Forstand paa den; det er Folk, hvoraf flere indtage en fremragende Stilling, enten i Videnskaben eller ellers i Livet. Adressen er kommen istand i et Par ganske enkelte Kredse, og man har paa ingen Maade brudt sig om at samle en Mængde Underskrifter; de vilde ellers efter det Kjendskab, jeg har til Sagen, let være forskaffede. Jeg mener derfor, at man i det Hele taget mere skal veie end telle de Navne, der staae under Adressen. Det er for en stor Deel Præster, men ogsaa Læger, fra hvem den er udgaaet, altsaa fra to Classer i Samfundet, af hvilke den ene nærmest har til Formaal at see hen paa Menneskets aandelige og den anden paa dets legemlige Vel, altsaa fra Folk, som maae antages at have godt Die for Dannelsen i dens forskjellige Retnin-